

Közművelődés

I./A. A VI. ötéves tervben a közművelődés terén tervben felüli fejlesztésként belépett a Krúdy Gyula Városi Könyvtár új létesítménye, ezáltal megszületett a Zenciskola már vázolt, kedvezőbb feltételek közé juttatásának lehetősége. Szintén tervben felül létesült a Tésidombon új fiókkönyvtár, amelynek átadására jelenleg készülünk.

A péti körzetben elkészült a művelődési ház rekonstrukciója, lehetővé vált közművelődési tevékenységének helyreállítása, az üzemi és a péti városrészi igényeknek megfelelő kiegészítése.

A Jó Szerencsét Művelődési Központ felújítása megindult. Egyelőre a fűtéskorszerűsítésen van a létesítmény túl. Emellett az Ifjúsági és Uttörő Ház fűtésének átalakítását is jelentette.

I./B. Az intézményhálózatban az elmúlt években lényegi változások történtek: A Városi Tanácsal közös fenntartásba került a Jó Szerencsét Művelődési Központ, a Vasas és a Vegyész Szakszervezet közös fenntartásába - Béke Munkás-művelődési és Szabadidő Központ néven - az inotai művelődési ház.

Átalakítás, fűtéskorszerűsítés, nagyszabású felújítás miatt szünetel a tési és a berhidai művelődési ház, az utóbbi helyen a községi könyvtár is.

Személyi fejlesztés Inotán, a Jó Szerencsét Művelődési Központban és a Városi Könyvtárban volt 1-1 fő. /A könyvtárban 1985. második félévétől 5 szakalkalmazott és 1 technikai dolgozó alkalmazásába nyílt megyei erőforrásból lehetőség./

Vezetőváltás volt nyugdíjazás miatt a könyvtárban, Inotán és Peremarton üzemi művelődési házában, s ez van folyamatban Berhidán. Új szakalkalmazottakkal - egy vezető és egy beosztott - dolgozik az Ifjúsági és Uttörőház is.

A művelődési intézmények tartalni munkájának középpontjában a munkásság és az ifjúság művelődésének elősegítése állt.

Az üzemekkel egyeztetett igény alapján munkásakadémiák, tanfolyamok, egyéni előadások szolgálták az ismeretterjesztést, üzembe is kihelyezett tanfolyamok a nyelvtanulást. Fontos ismeretterjesztő terület maradt a szakköri tevékenység. A szakkörök száma és taglétszáma emelkedett, tekintélyre tettek szert a természettudományi és ismereti körök. A szakköri formájú ismeretterjesztés kiterjedt a tanulóifjúságra is, részben az Ifjúsági és Utőrőkház, részben a szakszervezeti házak szervezésében.

A közéleti nevelés és ismeretterjesztés közös fórumai voltak a szocialista brigádok és a szocialista brigádvezetők klubjai, amelyek a városközpont és Inota művelődési házaiban működtek több évig politikai, gazdasággalpolitikai, várospolitikai programokkal. Sajnos az aktívabb szocialista brigád klub érdektelenség miatt elhalt. Magára maradt a Jó Szerencsét M.K. a szocialista brigádvezetők klubszervezésében is a városközpontban, ezért itt ez a tevékenység is szünetel. Helyette hívták életre a szakszervezeti bizalmiak jobban működő klubját.

Az ismeretterjesztés speciális formái voltak a felnőttoktatás tanfolyamai. Az általános iskolát nem végezték a 80 órás osztályozóvizsgára előkészítő lehetőséggel éltek. Sajnos a tanfolyamok létszáma jóval alacsonyabb, mint a rászorulóké száma. A szervező munka azonban valahol /vagy a dolgozó, vagy az üzem érdektelenségén/ mindig megtorpan. A péti körzetben hagyományosan működtek - szélesebb beiskolázási körzetre kiterjedően - az egyetemi, főiskolai felvételi vizsgákra előkészítő tanfolyamok.

Újjáalakult a TIT Városi Szervezet, tevékenysége összefogottá, szervezetté vált. Az előadói igényeket jól kielégítette, számos szakembert vont be az üzemekből, intézményekből. Megteremtődtek egy értelmiségi klub létrehozásának feltételei, a programalakítás, szervezés a megyei szervezet segítségével megindult. Az esztétikai nevelés széles lehetőséggel éltek intézmények. Bár nem hanyagolható el az árváltozások, a jövedelmérdeklődés és a második gazdaság negatív hatása, a másoros estek, felnőttek.

és gyermekszínházi előadások, képtársínházi rendezvények léptetve, népszerűek voltak. Az 1984/85-ös tanévben a gyermekszínházi terület okozott csalódást, így ezen a téren odafigyeléssel, jobb műsorpolitikával változtatást kell elérnünk.

A zenei nevelés csak a gyermekek és a tanuló ifjúság számára adott a területi rendszer keretein belül, átgondolásra, felújításra szorul a felnőtt lakosság zenei motiválása.

A zeneiskola rendszeres és színvonalas diák- és tanári hangversenyei, a hagyományos Hoy Dávid kórustalálkozó, az amatőr felnőtt kórusok fellépései, a szakszervezeti fuvószenekari találkozók alkalmaik ugyan a felnőttek zenei élményhez juttatásához, de élénk zenei élethez nem elégségesek.

Az is igaz, hogy az ifjúság igényesebb könnyűzenei szórakozására, az ilyen irányú szakkörök és klubok működtetésére is több figyelmet kell fordítani.

A vizuális nevelés, művészeti élményteremtés az évi 4-5 képzőművészeti kiállításon, a helyi művészek és a Bányász Képzőművészeti Szakkör gyermek- és felnőtt csoportjának hagyományos kiállításain, a Képzőművészeti Gyűjtemény állandó kiállításán valósult meg.

A tervidőszakban városunk egy köztéri alkotással gyarapodott /Gyulavári Pál játszó kőplasztikája/. Késlekedik Cziránczyk Mária: Anyaság c. bronz kompozíciójának a Tési dombon történő felállítása.

Irodalmi nevelésünk bázisai a könyvtárak. Nőtt az olvasók és a kölcsönzött könyvek száma. A könyvtárak, jó együttműködés révén javult a könyvtárosok módszertani kulturája, számszerűen és minőségileg emelkedtek a könyvtári szolgáltatások: író-olvasó találkozók, irodalmi rendezvények, könyv-kiállítások, vetélkedők szervezése és lebonyolítása, rendhagyó irodalomórák, könyvtári órák tanulóknak.

Növekedett a hagyományos szavalóverseny résztvevő közönsége, emelkedett színvonala.

Irodalmi Színpad született és tekintélyre tett szert a szakmunkásközösségben. Ennek a színpadnak tagjai gimnazisták is,

akik egy taxóvben szintén szépen szerepeltek az Országos Diáknapok kulturális rendezvényein. A felnőtt irodalmi színpad ~~szárnybontása~~ Inotán lassu.

A Veszprémi Petőfi Színház bérleti rendezvényeit tanuló fiatalok és felnőttek számára a Jó Szerencsét Művelődési Központ fogadta be. A fogadtatás vegyes. A közönségszervezők aktívabb, kölcsönös együttműködését /színházi szervezők - a nézőközönség helyi szervezői/ segítő fórum megteremtése szükséges lenne. A közművelődési intézmények klubjainak fenntartása, tevékenységük bővítése az ismert okok /átalakult szabaddíós szokások, a második gazdaságban munkálkodás, stb./ miatt egyre nehezebb. Színfoltot jelent az Utazók Klubja és a mikro-számítógép klub. /Jó Szerencsét M.K./

Minden intézményben /az IUR kivételével/ van nyugdíjas klub. Gyarapodott a bélyeggyűjtők klubja. Az Ifjúsági Ház sportklubokat és ifjvezető klubot is működtet.

Intézményeink különféle kirándulásokkal is közelebb viszik a kultúra és művészet termékeit a közönséghez.

A művelődési otthonok nagytermeiben zajlanak a filmvetítések is vagy úgy, hogy a megyei moziüzemi vállalat bérli a lehetőséget, vagy úgy, hogy a művelődési ház üzemeltet filmszínházat /Pét/.

A művelődésügyi osztály koordináló tevékenysége révén egységesedett területünkön a művelődéspolitikai szemlélet, amelyet támogatnak a fenntartó szakszervezeti bizottságok is.

A közművelődési intézmények egységese a tervezésben, együttműködésük élénkült, számottevően nőtt a közoktatás-közművelődési kapcsolatrendszere. Ezt leginkább a hazánk és városunk felszabadulása 40. évfordulója tiszteletére rendezett programok igazolták.

A lakosság tájékoztatása szempontjából folyamatban van a város összes kulturális programját tartalmazó műsor füzet kiadásának előkészítése.

II/A. A VII. Ötéves terv folyamán a közművelődés terén a legelső feladat a zeneiskola előző fejezetünkben ismertetett áttelepítése.

Alaposabb felújításra és célszerű átalakításra szorul az Ifjúsági és Utőrő Ház. Meg kell oldani a ház udvarának közművelődési és sportcélu hasznosítását is.

A képzőművészeti gyűjtemény városközpontba telepítése a VI. Ötéves tervből áthuzódó feladat. A szakmunkásképző intézet már ismertetett átalakítása nyomán a volt színház épületét a gyűjtemény befogadására, bemutatására alkalmassá kell tenni.

Gondoskodni kell a Jókai utcai műemlékház kiállító helyiséggé alakításáról.

II/B. Általános tartalmi feladatok

A közművelődési intézményhálózat szakmai tevékenysége a jövőben is hozzá kell, hogy járuljon a városlakók tartalmasabb életvitelének, életmódjának kialakításához. Ezt mind az ismeretterjesztésben, mind a különféle művelődési formákban, szokásokban, mind a szórakoztatásban szem előtt kell tartani.

Változatlanul kiemelt feladat a munkásművelődés hagyományainak folytatása, az ifjúság kulturális gondozása. Különösképp a dolgozó fiatalok művelődésének, szórakozásának lehetőségeit és minőségét kell fejleszteni.

A közművelődési tevékenységnek speciális lehetőségeivel segíteni kell a társadalmi mobilizációt. Ugyanakkor törekedni kell a különböző rétegek kulturális igényeinek differenciált kielégítésére is.

Lehetőséget kell keresni az igényesebb környezetkultúra kialakítására.

A művelődési szokások és formák közvetített értékek kiválasztásával hatékonyabban járuljanak hozzá az általános és szakmai műveltség gyarapításához, a politikai tudatformáláshoz, a társadalmi, gazdasági feladatok

megoldásához, a szocialista demokráciához.

Folyamatos feladat az intézményhálózat együttműködése, sokoldalú kapcsolatteremtése egymással és a közoktatási intézményekkel mind a városban, mind a városkörnyéken.

A művelődési és sport osztály irányító koordináló feladatait tervszerűbben és tudatosabban, ellenőrzéscit a szakfelügyeletre is támaszkodva fegyelmezettebben, az intézményvezetők munkáját segítve kell hogy végezze.

Gondoskodni kell az egységes művelődéspolitikai szemlélet alakításáról nemcsak az intézmények, hanem az illetékes szakszervezeti és pártbizottságok, munkahelyi művelődési bizottságok és a városkörnyéki tanácsai testületek körében.

Az irányítás hagyományos fórumait - a Közművelődési Tanácsot, a vezetői értekezleteket és a népművelők klubját - rendszeresen össze kell hívni.

Keresni kell a nem fenntartó üzemekkel a kapcsolatot, biztosítani kell dolgozóik művelődési igényeinek megismerését, az igénykielégítés anyagi támogatásához meg kell nyerni magukat az üzemeket is.

II./C. Az általános feladatok intézményi szintű végrehajtása során a következő területeket és követelményeket kell szem előtt tartani:

1./ Ismeretterjesztés:

Fokozni kell az intézmények együttműködését a TIT városi szervezetével. Segíteni kell a hagyományos ismeretterjesztő formák színvonalának emelkedését, új formák életrekelését. Működtetni kell a felnőttoktatás bevált fórumait, meg kell nyerni az üzemek illetékes szerveinek támogatását a 8 általánost nem végzettek beiskolázásához.

2./ Esztétikai nevelés:

Az intézmények együttműködése nyilvánuljon meg abban is, hogy színvonal és gazdaságosság szempontjából is egyetessék színházi és pódiumműsoraikat. A gyermekszínházi

bérletet át kell gondolni, e tevékenységet fel kell újítani, a felnőtt és tanulói bérletek látogatószámát pedig fokozni.

A zenei hagyományok ápolása mellett a zeneiskolával való együttműködés, valamint az amatőr művészeti egyesületek tevékenységének erősítése révén meg kell oldani a felnőtt zenei élet megújítását.

A vizuális nevelést kiállítási szokásaink tervszerű folytatása; helyi amatőr művészek szervezettebb támogatása, bemutatkoztatása; képzőművészeti körünk munkájának érdeklődőbb támogatása, valamint a képzőművészeti gyűjtemény közkincsé tétele /propaganda, áttelepítés, tárlatvezetés-vándoroltatás; stb./ útján kell javítani.

3. / Klubok, szakkörök

Az általános művelődési célkitűzések eléréséhez változatlanul fontos a kiscsoportos közművelődési formák szintentartása, újabbak szervezése.

Támogatni kell tehát az ismeretterjesztő, a természettudományos a műszaki és művészeti szakkörök, klubok tevékenységét, népszerűsíteni programjukat, eredményeiket.

Ujra kell gondolni a szocialista brigádvezetők klubjának városközponti működtetését, meg kell nyerni ehhez az üzemi illetékeseket.

Szorgalmazni kell az aktívabb szocialista brigád klubok életre hívását, működtetésüket. Az ifjúsági klubok folyamatos gondozása, újjászervezése változatlanul központi művelődéspolitikai feladat.

4. / Irodalmi nevelés

Az irodalmi nevelés szolgálatában fő bázisként továbbra is a könyvtárak állnak.

A megindult tartalmi-módszertani együttműködést kövesse az ésszerűbb munkamegosztás kialakítása a városközpontban a tanácsai és szakszervezeti könyvtár között.

Folytatni kell a könyvtári hálózat szakmai képzésének, továbbképzésének a városi könyvtár által kialakított jó rendjét, módszereit.

A mindenképp megjavult körülmények között dolgozó Krúdy Gyula Városi Könyvtár tartsa feladatának az ellátási és szolgáltatási tevékenység szelcsítését, a helytörténeti dokumentumgyűjtemény kialakítását is.

Minden könyvtár fordítson figyelmet az ésszerű állománygyarapításra, az ünnepekhez, évfordulókhöz, társadalmi, gazdaságpolitikai és művelődéspolitikai eseményekhez fűződő sokoldalú propagáló-szervező munkára.

A közművelődési intézmények keressék irodalmi nevelésünk területén az aktív kikapcsolódást jelentő csoportok életrehozását, működtetésük lehetőségét /önképző kör, irodalmi szinpad, stb./. Folytassák az irodalmi nevelés hagyományos módszereit: az író-olvasó találkozót, irodalmi esteket, rendezvény iróalmi örököt, irodalmi kirándulásokat.

5./ Az intézmények gazdálkodásában érvényesüljön a takarókoóság, és szerúség. A pénzeszközöket a dolgozó rétegek és az ifjuság műveltségenek gyarapítására fordítsák.

Testnevelés és sport

I. Az 1981-85 évi tapasztalatok azt mutatják, hogy a versenysport, a sportági tevékenység színvonala még mindig fejlődik, ugyanakkor az ifjuság érdeklődése a versenysport iránt csökkent. Egyre nehezebb az utánpótlás nevelése. Több sportág élvonala, amellet, hogy szervezen kapcsolódik a versenysport egészéhez, sajátosan el is különül, a szórakoztatóipar részévé is válik.

Más jellegű, de feltétlenül a sport illetékességébe tartozó kihívás a szabad idő növekedése. Bármennyire joggal vitatott ma még hazánkban, mennyire valódi ez a szabadidő-növekedés, hiszen sokan sokféle elsősorban jövedelmet növelő tevékenységgel terhelik le szabadidejüket.

Az igazi probléma, ami szinte felkészületlenül érte a társadalmat és a sportot, az életmódunk robbanásszerű megváltozásával kapcsolatos.

Alig egy évszázad alatt szinte kivészott a társadalomból a fizikai terhelés. A munkafolyamatok s a háztartások gépesítése, sőt automatizálása, a korszerű közlekedés, a lakótelepi életforma terjedése olyan mozgásszegénységet eredményezett a lakosság többségénél, melynek kórokozó, vagy kórfolyamatokat elősegítő szerepe számos betegséggel kapcsolatban bebizonyosodott.

Ezeket a gondokat meglehetősen tükrözik a drámaian romló hazai statisztikai adatok. A halálozások aránya meghaladja a születéseket. A férfiak átlagos élettartama hosszú idő után csökkent. Ennek oka a 35-54 éves korosztály szaporodó halálozási üteme. A nyugdíjba menők számát az elmúlt évben meghaladta a leszázalékoltak száma.

A problémák gyökere az eddig említettekén túl, hogy az ifjúság életmódja is kihatás nélkül inaktívra vált, pedig a testedzés az ifjúság életmódjának természetes része. Azonban a fiatalok többségénél az életkorral összefüggő természetes fejlődés, a növekedés, érés dinamikája még kiegyenlíti a mozgáshiány káros következményeit, de a tizenévek végétől már stagnálás, visszaesés a jellemző, ami a teljesítőképességet illeti harminc fölött pedig egyre gyakoribbak a betegségek.

Ellentmondásnak tűnik, de a versenysport sajátos problémái ellenére elmondható, hogy élettani-egészségügyi szempontból azoknak, a lakosság 3-5 %-át kitevő igazolt sportolóknak az edzettsége, egészségi állapota kielégítő, akik rendszeresen edzenek, versenyeznek.

Minden szervezett és kötetlen testedzési tevékenységet is figyelembe véve a fiatal korosztályokat is beszámítva az alkalomszerűen sportolókkal együtt is legfeljebb a lakosság 15-20 %-a szóba jöhető korosztályok legfeljebb egynegyede-egyharmada sportol valamilyen módon és mértékben.

Ezek túlnyomó többségét kótségek kivül az iskolák, illetve a sportszervek-sportegyesületek foglalkoztatják.

Szembe kell nézni végre azzal a ténnyel, hogy az alapvető biológiai-társadalmi gond, a lakosság inaktivitása, romló egészsége növekvő halálozási üteme összétársadalmi kérdés,